

den HULCK

Voor het eerst vermeld in 1677 in een proces over ongehuwd samenleven, herbergier was toen Pieter DE SMIT.

In hetzelfde jaar 1677 vermeld in verband met het ontduiken van de brandewijnaccijnzen.

In 1678 nogmaals vermeld in een proces over de brandewijnaccijnzen. Vermeld in 1681 in verband met het verlenen van hulp aan een gedeserteerd Engels soldaat; deze had zich in de herberg verkleed als vrouw, maar werd aangehouden door de wacht aan de Kaaipoort. Herbergierster Joanna MUNY, echtgenote van Thomas WERY, had gewed voor een pattacon met apotheker Aernout HONDERMARCQ dat de soldaat zou slagen in zijn poging om uit de stad te komen. Zij verloor niet alleen haar weddenschap, maar vloog ook voor 8 dagen "te water en te broode" in de gevangenis.

Vermeld in 1688 in een proces over de brandewijnaccijnzen waarin de zegelaar de luitenant-baljuw verweet dat hij zijn werk niet deed.

Vermeld in 1707 in een proces over de verkoping van een lading zout.

DE OUDSTE MELDINGEN VAN MARIAKERKE

door J.B. DREESEN

De oudste vermelding van Mariakerke, gebaseerd op archiefonderzoek, is deze die voorkomt in het "Woordenboek der Toponymie" door Karel DE FLOU (1). In deel 9 blz. 128 lezen we als vroegste vermelding van Mariakerke :

"MARIAKERKE : een gemeente in het arrondissement Oostende. ...videlicet in parocia Slypen et Lefhinga, et Steenen et S. Mariae Capella juxta Mannechin overvam 1171 (Mir II.1316) (2).

...videlicet in Parochia Slypen et Lffeinghe et Steenen et S. Mariaecappela juxta Mannechin-Overvam 1171 (Fland7.382) (3).

...in parochia Sclipen et Letinga et Steven (les Steenen) et Sancte Marie capella iuxta Manekun overvara (lees Mannekin overvara) 1171 (Inv. Commanderies) (4).

De daarop volgende vermelding luidt :

...illam partem majoris decime, que jacet in parochia beata MARIE DE TESTEREP 1235 (Cart. S. Bav. 196).

Daarna volgen nog vermeldingen uit :

1236 (Chart nr. 6712 blauw)
1236 (Chart nr. 6714 blauw)
1266 (Chart Hosp S.J. Brugge) enz.

Het is uiteraard aanlokkelijk S. Maria Capella te associëren met Mariakerke maar dan doet men de waarheid geweld aan.

In de drie geciteerde teksten staat telkens : ... S. Mariae Capella JUXTA Mannechin overvara... Nu is JUXTA het latijnse (bijwoord) voor ERNAAST, DICHTBIJ en is MANNECHIN OVERVARA de latijnachtige vervorming van MANNEKENSVERE.

Er is hier dus sprake van de Sint Mariakapel bij Mannekensvere en niet van Mariakerke bij Oostende.

Dit komt duidelijk tot uiting wanneer men de oorspronkelijke tekst leest zoals Filips, Graaf van Vlaanderen en Vermandois, hem in 1071 ordonneerde en waarbij hij de toekenning bevestigde van de "Novalen" in de Parochies Slype, Leffinge, Stene en SINT MARIAKEPELLE bij MANNEKINSVERE aan de Tempeliers.

De gehele latijnse tekst van de oorkonde werd door MIRAEUS Aubertus uitgave FOPPENS Johannes in de 18de eeuw overgenomen van een kopie toen nog in het bezit van het Kapittel van Brugge. De tekst van MIRAEUS diende dan in de 19de eeuw als basis voor "La Flandre" en Leopold DEVILLERS in zijn "Inventaire analytique des archives des Commanderies Belges..." telkens met enkele schrijffouten.

De juiste tekst van de hiervoor vermelde oorkonde kan men terugvinden in "De kroniek van Mannekensvere" door A. STEEN, 1992, blz. 33 (5). Het is de tekst die Prof. Maurice GYSSELING terugvond in een kopie van midden 13de eeuw die hij raadpleegde in het rijksarchief van Bergen.

Hoe DE FLOU in deze naam een voorloper van het latere "Mariakerke" bij Oostende heeft willen vinden is op zijn minst zonderling daar de tekst uitdrukkelijk toevoegt "juxta Manekini overvara" = (bij) nevens de "overvaart" of "vere" (afgeleid van varen) van Manekin.

Als oudste vermelding van Mariakerke bij Oostende moet dan ook het jaar 1235 genomen worden. Dit wordt bevestigd door de afwezigheid van een vermelding over Mariakerke bij Oostende in het Toponymisch Woordenboek van Prof. Maurice GYSSELING dat de plaatsnamen geeft van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en Duitsland vóór 1226 (6)

Noten en verwijzingen

1. Karel DE FLOU. Woordenboek der Toponymie. 18 delen. Brugge 1914.
2. MIR II. 1316 = A. Miraei. Opera Diplomatica. ed. FOPPENS. Bruxelles 1723-1748, 4 vol.
3. FLAND 7.382 = La Flandre. Revue des monuments d'histoire et d'antiquités. XVII dl. Brugge. 1867 en vlg.
4. INVENT. COMMANDERIES = Leopold DEVILLERS. Inventaire analytique des archives des Commanderies Belges de l'Ordre de St. Jean de Jerusalem ou de Malte. Mons 1876 in 4°.
5. André STEEN. Kroniek van Mannekensvere. Oostende 1992.
6. Maurice GYSSELING. Toponymisch Woordenboek voor België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland vóór 1226. Uitgave Universitair Centrum voor Neerlandistiek. 1960. 2 delen.